

RESTAURAREA LEGĂTURII ȘI COPERȚII LA PSALTIREA SF. PROROC ȘI ȚAR DAVID

VELINCA PETCU

Muzeul Banatului Timișoara

velinca.petcu@gmail.com

Cuvinte cheie: Psaltire, restaurarea legăturii, stare de conservare, deteriorare, coperta

Keywords: The Psalter, bind restoration, conservation state, damage, cover

Lucrarea prezintă restaurarea legăturii și coperții la Psaltirea Sf. Proroc și Țar David, care aparține colecției de cărți vechi a bibliotecii Muzeului Banatului. Volumul a fost tipărit în 1705, la Maghiler, cu cerneală neagră și roșie, utilizând font chirilic.

Obiectul supus studiului este o carte veche străină (Rusia), apărută în 1705 la Maghiler, *Psaltirea Sf. Proroc și Țar David*, și cuprinde cântece de slavă atribuite regelui David¹. Cartea este tipărită cu caractere chirilice, cu cerneală de tipar neagră și roșie, cu inițiale negre și roșii, unele cu ornamente florale, iar la începuturile capitolelor există frontispicii florale. Volumul are 420 de file, legate în caiete de câte patru file duble, pe patru binduri din in, ața de cusătură tot de in, cu cotor rotunjit și capitalband într-o singură culoare. Bindurile sunt formate din trei ațe lipite între ele. Cartea a fost relegată, forțașurile inițiale lipsesc și au fost adăugate forțașuri albastre, din aceeași hârtie, cu ștraifurile adăugate la restaurarea (empirică) a filelor (Pl. I-III).

Coperta este alcătuită din scoarțe de lemn teșit și învelitoare din piele. Pielea care îmbracă scoarțele este de culoare maro, ornamentată cu chenar floral, iar în mijloc există un ornament sub formă de frunză. Pe cotor se află ornamente care încadrează fiecare bind, pielea de pe cotor și de pe scoarțe fiind diferită. Scoarțele de lemn au fost adăugate la relegarea cărții. La relegare, pielea de pe scoarțe a fost adăugată, păstrându-se cea de pe cotor, iar pielea este murdară, ruptă, crăpată, roasă de carii. Cartea se închidea cu închizători metalice, acestea existând pe scoarța I, iar scoarța II avea doar urmele acestora. Scoarța II se păstrează fragmentar, cartea nu are tres și pânza pe care este cusut capitalbandul este foarte ruptă. Foaia de titlu lipsește, forțașul I lipsește, se păstrează o jumătate din forțașul pus la relegare și este legat de ultima foaie a primului caiet.

Blocul cărții și-a păstrat parțial unitatea, este desprins de la cotor, la picior, și are primele caiete desprinse de la blocul cărții.

Cartea prezenta deteriorări multiple datorate condițiilor de păstrare, manipulării și restaurării empirice realizate anterior². După restaurarea filelor, cartea a ajuns la legătorie unde a fost recusută manual, în gherghef, pe patru binduri de cânepă, în relief și două lăntișoare împletite, ținându-se cont de legătura inițială. Capitalbandul a fost cusut tot manual cu ață albă.

Cotorului i s-a aplicat o rotunjire ușoară și o căptușire cu carnea pielii după ce a fost încheiat cu pap. Pentru forțașuri s-a folosit aceeași hârtie japoneză cu care a fost restaurat volumul în discuție.

¹ Obrad, Petcu 2000.

² Obrad, Petcu 2000.

Scoarțele rigide³ din lemn existente nu au putut fi refolosite datorită gradului mare de deteriorare, executându-se scoarțe noi, din lemn de esență tare de către restauratorul în lemn al laboratorului. Scoarțele din lemn au fost căptușite și învelite în piele maro. Pielea cotorului fiind foarte deteriorată a fost înlocuită, iar cea de pe cele două scoarțe a fost restaurată, păstrându-se fragmentele ornamentate. După aplicarea pielii restaurate pe scoarțe, s-a trecut la căptușirea, finisarea lor și lipirea forzațului nou (**Pl. IV**).

Pentru o păstrare corespunzătoare și conservarea cărții în discuție, acestea i s-a confecționat o casetă de protecție realizată din carton neutru, dimensionată pe măsurile volumului (**Pl. V-VII**).

Bibliografie

- Obrad, Petcu 2000 – R. Obrad, V. Petcu, *Dosar de restaurare*, Laborator Zonal de Restaurare, Muzeul Banatului, Timișoara, 2000.
- Oprea 2009 – F. Oprea, *Manual de restaurare a cărții vechi și a documentelor grafice*, București, 2009.

³ Oprea 2009, p. 198.

1

2

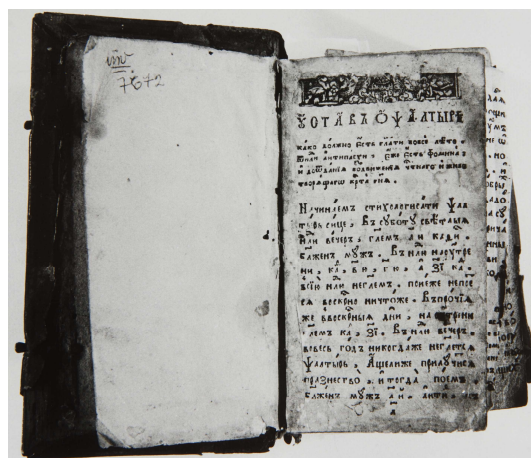

3

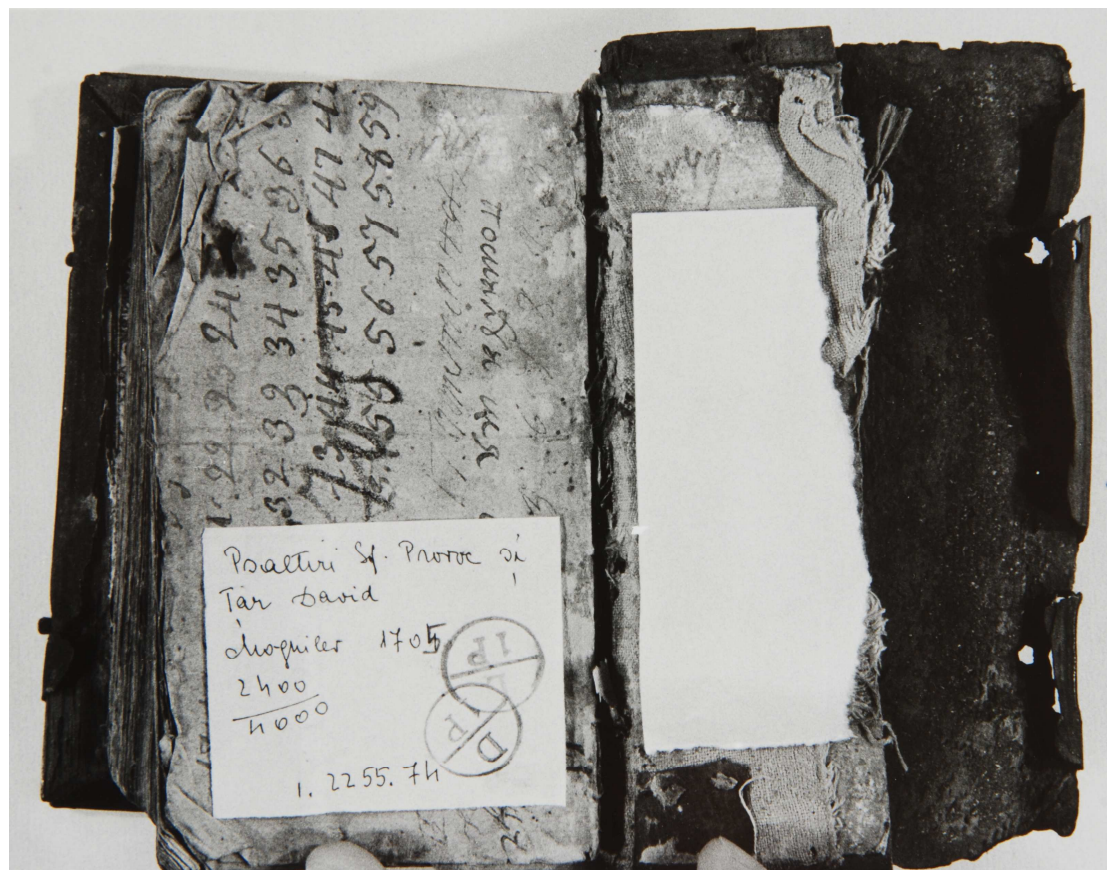
Pl. I. 1-3. Cartea înainte de restaurare (Foto: M. Șepețan)

1

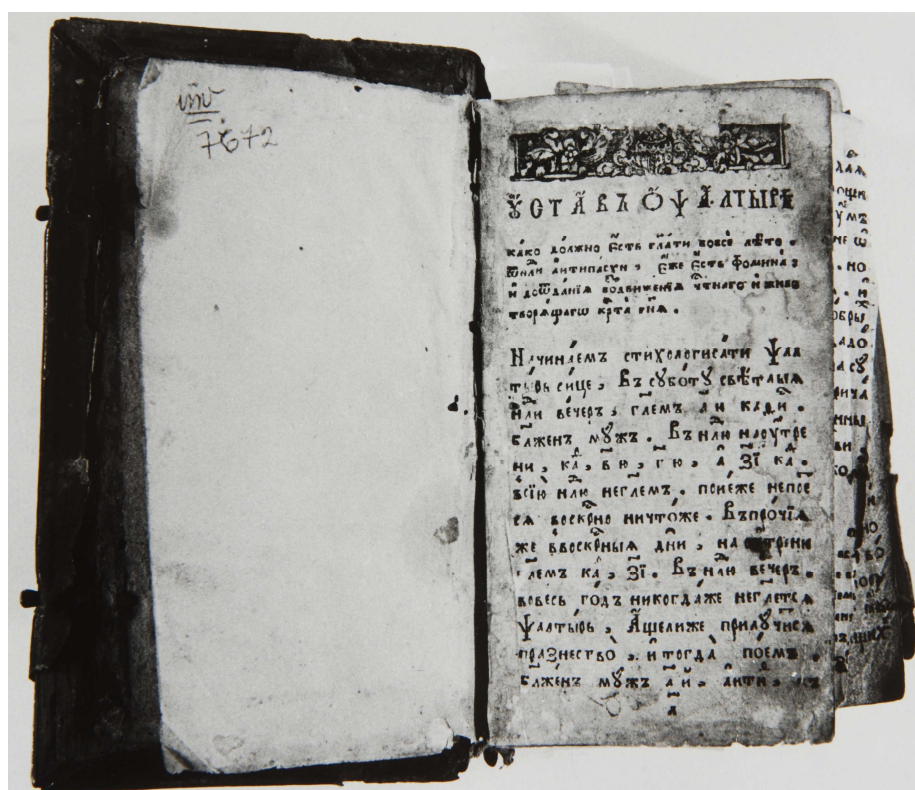

2

3

Pl. II. 1-3. Cartea înainte de restaurare (Foto: M. Șepețan)

1

2

Pl. III. 1-2. Cartea înainte de restaurare (Foto: M. Șepețan)

1

2

Pl. IV. 1-2. Cartea în timpul restaurării (Foto: D. O. Paul)

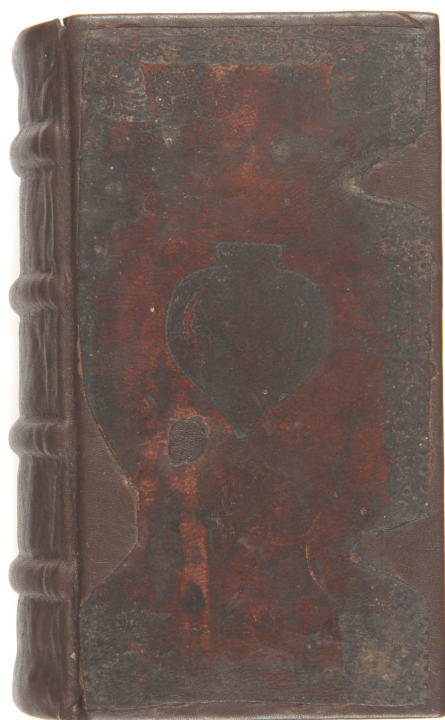

1

2

Pl. V. 1-2. Cartea după restaurare (Foto: M. Șepețan)

1

2

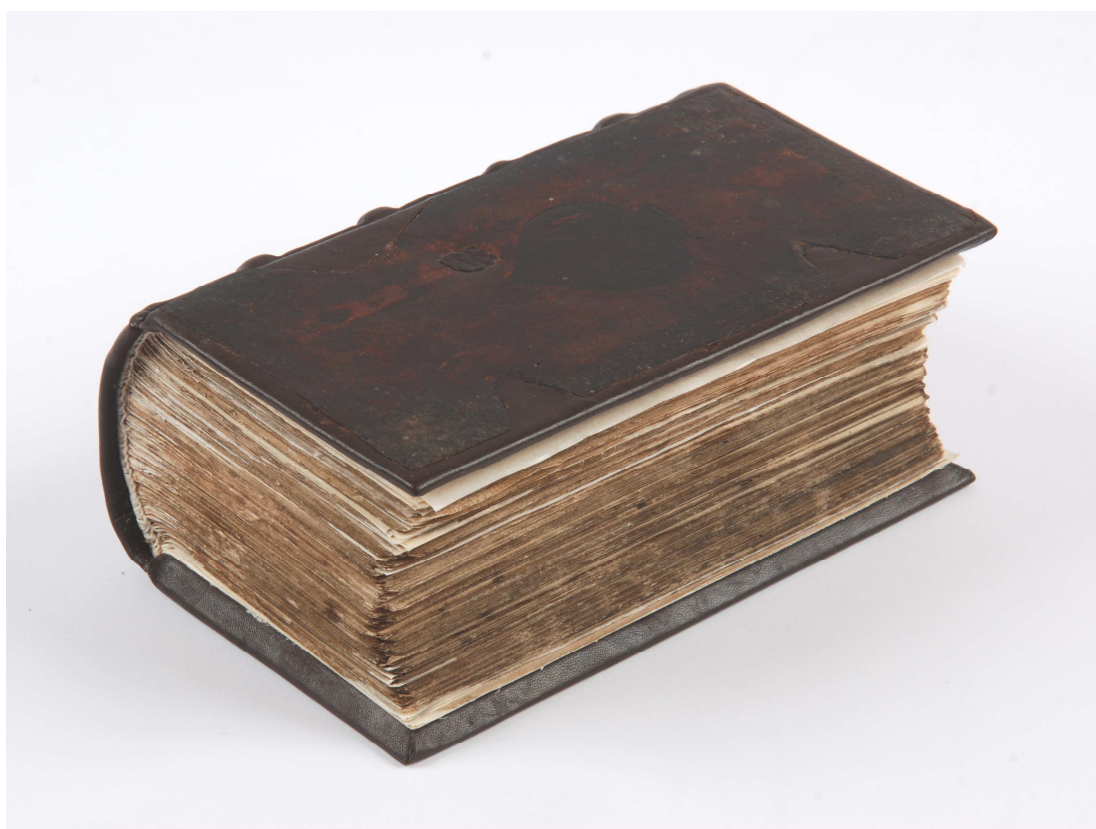
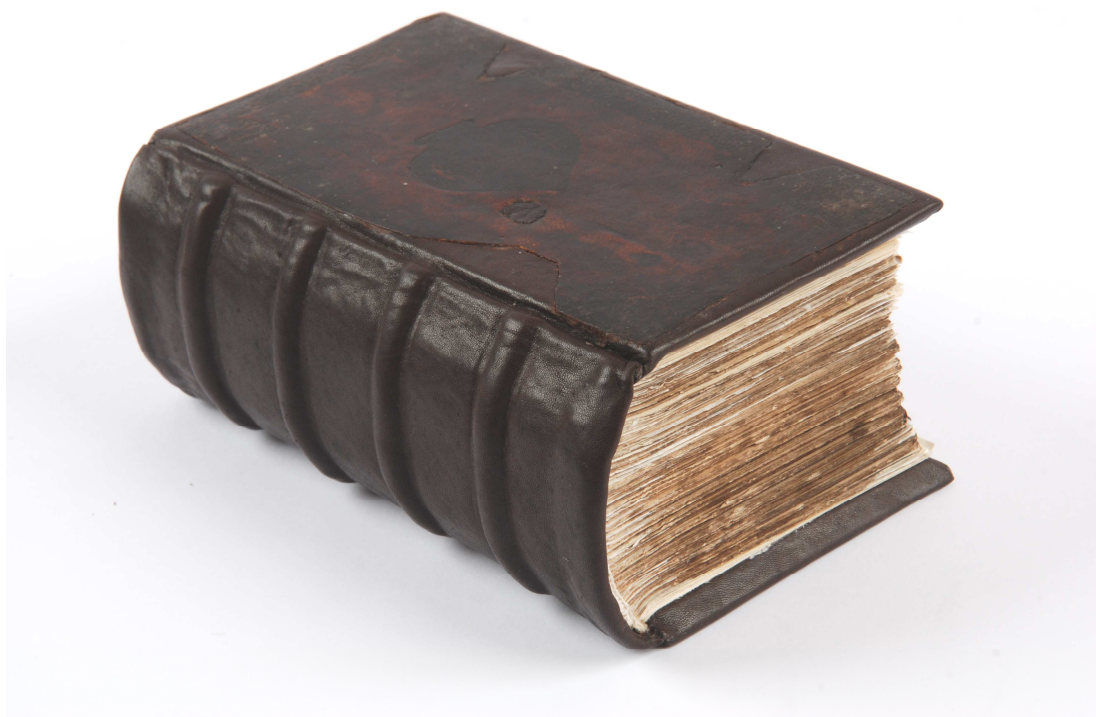

3

4

Pl. VI. 1-4. Cartea după restaurare (Foto: M. Șepețan)

Pl. VII. 1-2. Cartea după restaurare (Foto: M. Șepeșan)

The Bind and Cover Restoration of *Psaltirea Sf. Proroc și Țar David***Abstract**

The present essay introduces the bind and cover restoration for the book *Psaltirea Sf. Proroc și Țar David*, from the old book collection of the Timișoara Banat Museum library. This book was printed in the year 1705, at Maghiler, using black and red ink and written in Cyrillic font.

List of Illustrations

- Pl. I.** 1-3. The book before restoration (Photo: M. Șepețan)
Pl. II. 1-3. The book before restoration (Photo: M. Șepețan)
Pl. III. 1-2. The book before restoration (Photo: M. Șepețan)
Pl. IV. 1-2. The book during the restoration (Photo: D. O. Paul)
Pl. V. 1-2. Leaves during restoration (Photo: M. Șepețan)
Pl. VI. 1-4. The book after the restoration (Photo: M. Șepețan)
Pl. VII. 1-2. The book after the restoration (Photo: M. Șepețan)